

44 / ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΜΙΤΣΕΛ

«Η μουσική μας οδηγεί στην καλύτερη δυνατή εκδοχή του εαυτού μας»

Ο διάσημος συγγραφέας μιλάει στο BHMAGAZINO για το νέο του βιβλίο, «Utopia Avenue», αναδεικνύει την αξία της μουσικής και προφαίνεται, με την ιδιότητα του συν-σενARIOγράφου, σε αποκαθήλεις για το ποθνηταμενόμενο «The Matrix Resurrections».

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ

Οποιος αγαπάει έστω και λίγο τη μουσική (ή την ατιμόσφαιρα) της δεκαετίας του '60 θα ενθουσιαστεί διαβάζοντας το «Utopia Avenue», το νέο βιβλίο του φημισμένου Ντέιβιντ Μίτσελ που μόλις κυκλοφόρησε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Μεταίχμιο. Με αφορμή την ιστορία της ομώνυμης, ηλασμένης από τη φαντασία του συγγραφέα, μπάντας, περνούν από τις σελίδες του συναρπαστικού αυτού μυθιστορήματος τα απαιτηλά όνειρα μιας ολόκληρης γενιάς, το τρίπτυχο sex, drugs & rock'n'roll, οι προκλήσεις της δημιουργίας, οι παγίδες της δόξας καθώς και διάσημα είδωλα της поп κουλτούρας όπως ο Ντέιβιντ Μπόουι, ο Λέοναρντ Κόεν και η Τζάνις Τζόπλιν. Ο δημοφιλής λογοτέχνης, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το επικό βιβλίο «Ο Άτλας του Ουρανού», το οποίο θεωρείται ήδη ένα από τα αριστουργηματικά μυθιστορήματα του 21ου αιώνα, αποδείχθηκε χαρισματικός συνομιλητής, σε μια συζήτηση που επικεντρώθηκε σε αυτό που βρίσκεται στον πυρήνα του βιβλίου του: τη μουσική.

Μεγάλο κομμάτι της επιτυχίας του βιβλίου οφείλεται, κατά τη γνώμη μου, στον τίτλο που του είναι και το όνομα της μπάντας. Καταλήξατε εύκολα σε αυτόν;

«Η αλήθεια είναι πως το μεγαλύτερο διάστημα που έγραφα το βιβλίο η μπάντα λεγόταν The Way Out, μια φράση η οποία στην αρχή των 60s θα μπορούσε να αναφέρεται σε μια εμπειρία με κάποιο παραισθησιογόνο ή σε κάποια δραστηριότητα εκτός νόμου. Η μητέρα μου όμως σχολίασε όταν της το είπα πως το «The Way Out» παραπέμπει σε ομάδα υποστηρίξεως ανθρώπων που θέλουν να αυτοκτονήσουν. Η σύζυγός μου συμφώνησε μαζί της. Μερικές φορές μια ειλικρινής γνώμη μπορεί, ακόμα και αν έρθει απρόσκλητη, να αποτελέσει κίνητρο για να βρεις κάτι ακόμα καλύτερο. Μου άρεσουν οι τίτλοι που έχουν κάτι οξύμωρο, η ουτοπία είναι ένας μη τόπος, η λεωφόρος παραπέμπει σε κάτι μεγαλοπρεπώς χειροπιαστό. Μεταπολεμικά, ωστόσο, στη Βρετανία η κυβέρνηση χρειάστηκε να χτίσει πολλά συγκροτήματα κατοικιών για να καλυφθούν οι ανάγκες στέγασης που δημιουργήσε το baby boom. Υπάρχουν πολλά παρηκμασμένα πρόσωπα στις μεγάλες βιομηχανικές πόλεις της Αγγλίας με τη λέξη Avenue στο όνομά τους παρά το ότι στην πραγματικότητα δεν είναι καθόλου ειδυλλιακά. Μου άρεσε πολύ η παράδοση αντίθεσης μεταξύ των δύο λέξεων του τίτλου».

Εχετε πει σε συνεντεύξεις από ποια πρόσωπα αντλήσατε έμπνευση για τα μέλη της εμινονιμένης μπάντας σας; η Ελφ, ως πούμε, έχει ομοιότητες με τη Σάντι Ντρέιν, ο Τζάσπερ αποτελεί κράμα του Τζιμ Χέντριξ και του Νικ Ντρέικ με μία δόση από Σιντ Μπάρρετ, ο Γκριφ έχει κάτι από τον Τζίντινερ Μπίκερ των Cream. Ποια είναι η πιο περίεργη σύγκριση που έχει κάνει κάποιος αναγνώστης;

«Δεν βρίσκω καμία πραγματικά παράξενη. Όλες μού φαίνονται ενδιαφέρουσες, ακόμα και αν απείχαν πολύ από αυτό που είχα στο κεφάλι μου. Τις απολαμβάνω πάντα γιατί φανε-

ρόνουν την προσωπική σχέση των ανθρώπων με τη μουσική, αλλά και με τον φανταστικό κόσμο του βιβλίου μου. Πιστεύω ότι είμαστε η καλύτερη εκδοχή του εαυτού μας όταν ακούμε τη μουσική που μας αρέσει, δεν είμαστε μοχθηροί και άπληστοι, αλλά συνδεδεμένοι με την τέχνη».

Γιατί συμβαίνει αυτό;

«Η μουσική μας ενώνει. Υπάρχουν πολλές ομοιότητες στον τρόπο με τον οποίο ερχόμαστε όλοι σε επαφή μαζί της. Είναι η πρώτη μορφή τέχνης από την οποία έχουμε εμπειρία, μπορούμε να ακούσουμε μουσική ακόμα και μέσα από την κοιλιά της μητέρας μας: το drum'n'bass του χτύπου της καρδιάς της μας δίνει πρώτο μια αίσθηση ρυθμού. Ακολουθούν τα νανουρίσματα και τα παιδικά τραγούδια, τα οποία δεν ξεχνάμε ποτέ. Μεγαλώνουμε και κάθε τραγούδι μοιάζει με την ντουλάπα στο «Χρονικό της Νάρνια», μας μεταφέρει σε έναν παράξενο τόπο. Στην εφηβεία η μουσική μας δίνει ταυτότητα, μας κάνει μέλος μιας φυλής. Στα χρόνια της νεότητας αποτελεί χάρτη της ανθρωπίνης εμπειρίας, μας βοηθά να ανακαλύψουμε πολλές ακόμα πτυχές του κόσμου. Σήμερα, στα 52 μου, βλέπω τη μουσική σαν τη μαντλέν του Προυστ, θα παίξω το «Blood on the Tracks» του Μπομπ Νύλαν και θα μεταφερθώ στο δωμάτιο της πρώτης μου «σοβαρής» φιλενάδας, σαν να μίσηκα σε μηχανή του χρόνου – θα βλέπω το δωμάτιο, θα αισθάνομαι τη μυρωδιά του. Και είμαι σίγουρος ότι υπάρχουν κι άλλες φάσεις που δεν έχω ζήσει ακόμη».

Υπήρξατε ποτέ υπερβολικά φανατικός θαυμαστής κάποιου καλλιτέχνη;

«Δεν ακολουθήσα ποτέ κάποια μπάντα βλέποντας κάθε συναυλία της, ούτε πρόσφερα στα μέλη της το κορμί μου όπως έκαναν οι γκρούπς – αφήστε που δεν θα το ήθελαν κατά πάσα πιθανότητα. Η απάντηση δηλαδή είναι μάλλον όχι. Συνέβη όμως το εξής. Ήμουν ένα ανασφαλές, geeky παιδί που διάβαζε βιβλία και οι Rush, αυτή η σπουδαία μπάντα από τον Καναδά, ήταν σαν να μου έλεγαν ότι είναι OK να διαβάζεις λογοτεχνία και να χρησιμοποιείς δύσκολες λέξεις, μου έδωσαν την ευκαιρία να είμαι ο εαυτός μου. Είναι ενδιαφέρον να βλέπω τη 19χρονη κόρη μου σήμερα, που είναι μέλος του BTS Army, του εξαιρετικά οργανωμένου fan club του νοτιοκορεάτικου поп συγκροτήματος, πώς αλληλεπιδρά με τη μουσική τους και τις δημόσιες παρεμβάσεις τους. Και αυτοί αναφέρουν συγγραφείς στα τραγούδια τους, μιλάνε συχνά για τη χαμηλή αυτοεκτίμηση. Το βρίσκω συναρπαστικό. Ένα γκρουπ να μπορεί να σε βοηθήσει σε θέματα ψυχικής υγείας. Βλέπω επίσης πόσο σημαντικό είναι να ανακαλύπτεις και τραγούδια που δεν είναι γραμμένα στη γλώσσα σου. Δεν ξέρω πολλά για την ελληνική μουσική, αλλά είχα ένα βινύλιο με μουσικές του Μίκι Θεοδωράκη όταν ήμουν νεότερος».

Ακούτε τα LPs σας στο πικάπ σαν παραδοσιακός μουσικόφιλος; «Με ενοχά θα πο ότι χρησιμοποιώ κατά βάση το Spotify. Έχω

UTOPIA AVENUE DAVID MITCHELL

Ο δημοφιλής συγγραφέας Ντέιβιντ Μίτσελ αναβιώνει στο νέο του βιβλίο την ατμόσφαιρα των late 60s.

τύψεις για αυτό διότι ξέρω ότι δεν πληρώνουν τους καλλιτέχνες τόσο καλά όσο θα έπρεπε. Υπάρχουν φυσικά και πιο ηθικές επιλογές όπως η πλατφόρμα Bandcamp, την οποία προσπαθώ να χρησιμοποιώ πιο συχνά. Θυμάμαι πόσες ώρες περνούσαμε ως έφηβοι στο δισκάδικο της πόλης μας ψάχνοντας δίσκους και τραγούδια και τώρα όλο αυτό το υλικό βρίσκεται στην παλάμη του χεριού μας. Πόσο να αντισταθεί κανείς σε αυτό; Ακούω και ραδιόφωνο, υπάρχει ένας παρουσιαστής εδώ στην Ιρλανδία, ο Τζον Κέλι, ο οποίος μέσα από την εκπομπή του με τίτλο "Mystery Train" με οδηγεί πάντα σε πολλές ωραίες μουσικές ανακαλύψεις. Εξερευνώ και τις προτάσεις της συζύγου ή των παιδιών μου. Ο πατέρας μου κορόιδευε εμένα και τον αδελφό μου για τη μουσική που ακούγαμε όσο περνούσαμε την επαναστατική φάση μας και υποσχέθηκα στον εαυτό μου ότι δεν θα έκανα το ίδιο στα δικά μου παιδιά. Αν κάτι τους αρέσει, είναι δουλειά μου να καταλάβω γιατί. Είχα πάντως ανέκαθεν μεγάλη περιέργεια και θέλω να την ικανοποιώ».

Περιγράφετε συχνά στο βιβλίο σας τη διαδικασία της δημιουργίας ενός τραγουδιού. Σας βοήθησε το γράψιμο του «Utopia Avenue» να κατανοήσετε καλύτερα τη δική σας τέχνη;
«Η απάντηση είναι ναι. Διότι για όποια τέχνη κι αν γράφω, στην πραγματικότητα γράφω για τη λογοτεχνία. Δεν είμαι μουσικός, έκανα έρευνα, διάβασα πολλές αυτοβιογραφίες ή βιογραφίες μουσικών, μίλησα με τραγουδοποιούς, αλλά το βασικό μου κίνητρο ήταν η κατανόηση της δικής μου τέχνης. Κάθε μελέτη μιας τέχνης σε βοηθά να καταλάβεις το δικό σου αντικείμενο. Εχω πάντα διάφορες ιδέες που θα μπορούσαν να γίνουν βιβλίο και συνειδητοποιώ ότι επιλέγω τελικά εκείνη που θα με διδάξει περισσότερα. Το "Utopia Avenue" με βοήθησε να αναστοχαστώ την τέχνη, τη δημιουργικότητα – λέω αυτή τη λέξη παρόλο που το νόημά της έχει φθαρεί τα τελευταία χρόνια από την πολλή χρήση. Με συναρπάζει ο παράλογος τρόπος με τον οποίο μια ιδέα οδηγεί σε μία άλλη. Ένα έργο τέχνης είναι αποτέλεσμα μιας αλληλουχίας αποφάσεων, φαινομενικά ασήμαντων μερικές φορές. Όλες εναπόκεινται στη δική σου κρίση, στο συνειδητό και στο ασυνείδητό σου».

Όπως καταλαβαίνετε, δεν μπορώ να μη σας ρωτήσω για το πολυαναμενόμενο «The Matrix Resurrections». Συμμετείχατε άλλωστε στη συγγραφή του σεναρίου. Έχετε δει την ταινία;
«Δεν μπορώ να πω πολλά για την ταινία, αλλά μπορώ να μοιραστώ την αναπάντεχη ιστορία τού πώς ένας obscure βρετανός μυθιστοριογράφος βρέθηκε μπλεγμένος σε αυτό το project. Η Λάνα και η Λίλι Γουατσόφσκι μετέφεραν στον κινηματογράφο, σε συνεργασία με τον Τομ Τίκβερ, το μυθιστόρημά μου "Cloud Atlas" το 2012. Εν συνεχεία συνεργαστήκαμε στη σειρά "Sense8". Οι γονείς τους πέθαναν πριν από λίγα χρόνια μέσα σε διάστημα λίγων μηνών ο ένας από τον άλλον και η Λάνα μέσα στο πένθος της είχε μια ιδέα για ένα νέο "Matrix". Όταν μου την αποκάλυψε, αμέσως δέχθηκα με χαρά να συνδράμω στο να γίνει σενάριο. Είδα την ταινία στο Βερολίνο τον Σεπτέμβριο. Είναι πραγματικά καλή. Δεν μπορώ να σας πω τι είναι αυτό το φιλμ, αλλά θα μπορούσα να εξηγήσω τι δεν είναι. Σίγουρα δεν πρόκειται για άλλη μία συνέχεια, αλλά για κάτι αυτόνομο που περιέχει ωστόσο τα τρία "Matrix" που προηγήθηκαν με πολύ ιδιοφυή τρόπο. Είναι μια πολύ όμορφη και παράξενη δημιουργία. Κατορθώνει και ένα-δύο πράγματα που δεν τα βλέπουμε στις ταινίες δράσης, ανατρέπει δηλαδή τους κανόνες των μπλοκμπάστερ».

INFO

Αύριο Δευτέρα 15 Νοεμβρίου, στις 7 μ.μ., ο Ντέιβιντ Μίτσελ θα συνομιλήσει για το «Utopia Avenue» με τη μεταφράστρια και συγγραφέα Μαρία Ξυλούρη στη σελίδα Facebook του Public, στο #PublicEventsGoSocial.